

Галина Шиліна
(м. Мелітополь, Україна)

РОЗРОБКА ВИМОГ ДО ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ – ЗАВДАННЯ АВТОРСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНІ

У статті проаналізовано питання розробки та застосування дистанційних курсів у середній школі; окреслено проблеми впровадження нової форми навчання учнів допрофільних класів; визначено мету й завдання авторської педагогічної майстерні дистанційного навчання учителів української мови та літератури Запорізької області; проаналізовано розроблені та апробовані дистанційні курси з української мови для учнів 8, 9 класів; розглянуто особливості розробки електронних навчальних курсів з української мови в навчальному середовищі Moodle та запропоновано ергономічні вимоги до них.

Ключові слова: Moodle, дистанційне навчання, ергономічні вимоги, українська мова, авторська педагогічна майстерня.

В статье проанализирован вопрос разработки и применения дистанционных курсов в средней школе; очерчено проблемы применения новой формы обучения учеников допрофильных классов; определены цель и задания авторской педагогической мастерской дистанционного обучения учителей украинского языка и литературы Запорожской области; проанализированы разработанные и апробированные дистанционные курсы по украинскому языку для учеников 8, 9 классов; рассмотрены особенности разработки электронных учебных курсов по украинскому языку в учебной среде Moodle, предложены эргономичные требования к ним.

Ключевые слова: Moodle, дистанционное обучение, эргономичные требования, украинский язык, авторская педагогическая мастерская.

The article analyses the issues of the development and application of distance learning courses at secondary school, the problems of application of the new form of students' studying of the profile classes are worked out. The aim and objectives of the author's pedagogical workshop of the distance education of the teachers of the Ukrainian language and literature of Zaporozhye region were defined, the elaborated and tested distance courses of the Ukrainian language for the pupils of the 8th, 9th grade were analyzed; the peculiarities of the development of e-learning courses of the Ukrainian language in the educational environment Moodle and proposed ergonomic requirements were considered.

Key words: Moodle, distance learning, ergonomic requirements, the Ukrainian language, the author's pedagogical workshop.

Стрімкий розвиток суспільства в галузі інформаційних технологій ставить перед учителем нові завдання, виконувати які треба уже сьогодні. Сучасний освітній простір неможливо уявити без технології дистанційного навчання. Йдуть у минуле уроки, які проводяться лише за допомогою підручника. Педагоги шкіл починають упроваджувати в навчальний процес нові дистанційні курси, електронні посібники, он-лайн зошити тощо.

На даному етапі виникає низка проблем щодо розробки електронних освітніх ресурсів (ЕОР): відсутність єдиних вимог до розробки дистанційних курсів з української мови в середній школі; недостатня кількість фахівців-розробників курсів; відсутність затверджених управліннями освіти методичних рекомендацій щодо відбору теоретичного матеріалу, обсягу завдань для різних вікових груп.

Питання електронного ресурсного забезпечення вирішують науковці, які працюють у навчальному середовищі Moodle: А. Анісімов, А. Андреев, С. Авдеева, П. Бісіркін, В. Биков, Ю. Богачков, А. Гільмутдінов, В. Кухаренко, В. Огаренко, Н. Сиротенко, Ю. Швець, Б. Шуневич. Вони створили науково-методичні основи реалізації дистанційної форми навчання. Також слід відзначити дослідження провідних російських та білоруських вчених у галузі організації дистанційного навчання: О. Андреева, Ю. Капустіна, Є. Конькова, С. Кузьміна, Н. Нікулічевої, Є. Полат, В. Солдаткіна, О. Соловійова, В. Тихомирова, О. Тихомирової. Досвід зарубіжної педагогічної думки знайшов відображення в роботах Д. Кігана, Р. Холмберга, Р. Деллінга, Ф. Ведмеєра, М. Мура, а також у працях інших авторів.

Інститутом інформаційних технологій і засобів навчання АПН України проведено фундаментальне дослідження моделей організаційних систем відкритої освіти [3, с. 93]. На основі аналізу сучасних підходів проектуються моделі організаційних систем відкритої освіти, аналізуються особливості їхньої будови, проектування, реалізації й упровадження. І. Холодкова у дослідженні «Дидактичні умови інтеграції очної та дистанційної форм навчання» акцентує увагу на таких проблемах як недостатнє опрацювання педагогічних технологій, які інтегровані з традиційної системи навчання до дистанційної; низьке матеріально-технічне забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів для впровадження дистанційної форми навчання; недостатнє

володіння технологією організації ДН, методами вирішення освітніх задач за допомогою засобів мережі Інтернет. Дослідниця стверджує, що дистанційне навчання буде ефективним за умови, якщо виконуватимуться організаційні, технологічні, психологічні, педагогічні умови. У Положенні про електронні освітні ресурси, затвердженому наказом МОНУМС від 01.10.2012 № 1060 визначено основні види та класифікацію електронних освітніх ресурсів (ЕОР) [7]. Незважаючи на велику увагу науковців до вивчення питання дистанційного навчання, дидактичні та методичні аспекти вивчені недостатньо, потребують подальшої розробки вимоги до електронних освітніх ресурсів у предметних освітніх галузях, зокрема й української мови.

Мета: проаналізувати розроблені та апробовані дистанційні курси з української мови для учнів 8, 9 класів; запропонувати інструктивно-методичні рекомендації розробнику електронних освітніх ресурсів з української мови.

Одним із видів електронних освітніх ресурсів (ЕОР) є курси дистанційного навчання. Авторська педагогічна майстерня (АПМ) дистанційного навчання є складовою частиною платформи дистанційної освіти Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (ЗОППО) [1]. Основними завданнями АПМ є забезпечення умов щодо опанування вчителями української мови та літератури психолого-педагогічних, методичних знань із теорії навчання й виховання, інформаційних технологій; здійснення дистанційного навчання засобами Moodle; розкриття можливостей дистанційної форми навчання для дослідницької, наукової діяльності учнів; розвиток фахової компетенції педагогів. Протягом двох років були розроблені та апробовані учнями 9 класу Запорізької області (2012–2013 рр.) дистанційні курси з української мови [4]. Із 30 учнів, які брали участь в апробації, успішно закінчили 14 (46%); 9 учнів (30%) – епізодично виконували роботу, 2 (7%) – зайшли 1 раз до курсу, 5 – не приступили до навчання (1 (3%) – за станом здоров'я, 2 (7%) – брали участь в олімпіадах), 2 (7%) – через відсутність технічного забезпечення. За підсумками виконання завдань можна зробити висновок, що учні, які активно працювали, виконали завдання на високому рівні (М. Майорова, І. Каючкін, М. Лисенко, А. Кузнєцова, А. Корець, Т. Костенко). Результати вхідного та вихідного тестування, анкетування учнів доводять актуальність та дієвість упровадження «Електронного навчального курсу з української мови для 9 класу» [4]. За результатами моніторингу рівень знань учнів значно зріс. Електронні навчальні курси можуть бути використані як засоби навчання для учнів денної та дистанційної форм навчання. Після проведеного дослідження процесу дистанційного навчання учнів 8-9 класів української мови пропонуємо загальні вимоги до дистанційних курсів [4; 5].

Розробнику дистанційних курсів варто визначити, до якого виду навчальної діяльності будуть відноситись створені дистанційні курси: навчально-методичного, методичного, навчального, допоміжного, контролюючого. Освітні ресурси повинні відповідати таким вимогам: відповідність програмі з української мови; дотримання чинних санітарних норм та ергономічних, програмно-технічних вимог до ДК; дотримання законодавства України щодо захисту авторських прав. Перед початком занять бажано зробити передмову або звернення до учнів; ознайомити зі змістом курсу, інструкцією щодо виконання модулів, принципами навчання, взаємодії, особливостями анкетування та вхідного тестування. Учитель повинен розкрити перспективу дистанційного навчання, показати можливості, які відкриваються перед учнями. Велику роль відіграє уміння учнів здобувати знання самостійно, учитель лише спрямовує напрям діяльності учня, добирає необхідну літературу.

Етапи створення навчальної електронної розробки.

Підготовчий етап – основа всього електронного курсу. Він надає інформацію щодо цілей, навчальних завдань, містить рекомендації стосовно здійснення самостійної роботи. Відбувається підбір завдань, форми подання матеріалів, складається структура сайту, обирається ескіз інтерфейсу, шрифт, колір, тобто формується стиль курсу.

Основний етап – створюються посилання на теоретичний матеріал, добираються практичні вправи, максимально стисло видається інформація. Пояснення мають бути достовірними, правильними, логічно-структурованими. Подаються зразки виконання вправ чи завдань, коментарі, схеми, довідкові матеріали. У кожному модулі є засоби контролю за вивченням даної теми. Виконання учнями завдань, їх результативність відображається в електронному журналі. Цей етап також забезпечує виконання організаційної функції (містить інформацію про цілі й завдання спецкурсу, обґрунтовує актуальність, теоретичну та практичну значущість, рекомендації до роботи з інформаційним наповненням, Internet-ресурсами тощо).

Завершальний етап уміщує варіанти форм і засобів контролю. Підсумковий контроль проводиться у вигляді вихідного тестування, у якому дібрано завдання за весь навчальний курс.

Можлива корекційна робота, повторне виконання, але вчитель, за допомогою програми Moodle, може знизити бали за кожне наступне виконання.

У створенні модульної структури програми дотримано принципи системності, цілісного сприйняття й представлення всього обсягу інформації навчального курсу, можливості вибору індивідуальної траєкторії просування. Особлива увага приділяється розвитку рефлексивної культури, адже модульна система навчання створює умови для самооцінки, самоаналізу. Вимоги до проектування тексту: відповідність меті та завданням курсу; активність та інтерактивність; відповідність стилю навчання; змістова закінченість модуля; структурованість блоку тексту; дотримання мовного стилю.

Вимоги до обсягу та структури дистанційного курсу. Обсяг навчального матеріалу, який подано в дистанційному курсі повинен, перш за все, відповідати навчальній програмі. Зміст майбутнього ЕОР може бути доповненням до основного підручника. Обсяг основного тексту повинен містити 2,5–3 сторінки стандартного тексту, розрахований на 1 годину (1 урок) і не повинен перевищувати $4x$, де x – базовий показник. Наприклад, якщо програма дистанційного курсу розрахована на 17 годин, то $4 \cdot 17 = 68$ сторінок (це максимально допустимий обсяг сторінок). До основного тексту ЕНК входить сумарний обсяг усіх навчальних текстів курсу: додатки, глосарій, список літератури тощо. Рекомендована кількість питань для самоконтролю: не менше 2 (якщо відповідь усна), то $2 \cdot 17 = 34$ питання; питань і завдань для тесту: не менше $8x$ ($8 \cdot 17 = 156$). Тобто, 156 питань тестів повинно бути у всьому курсі. Якщо взяти до уваги, що орієнтовна кількість питань у тексті – 12, то у всьому курсі буде 13 навчальних тестів, контрольних тестів не менше $2x$ ($2 \cdot 17 = 34$).

Структура дистанційного курсу повинна мати такі складові: нормативну, змістову, контролюючу.

Нормативна складова містить: презентацію курсу, робочу програму або календарний план, критерії оцінювання для учнів, методичні рекомендації щодо послідовності виконання завдань, особливостей тестування, оголошення, глосарій.

Змістова складова:

I. Теоретичний навчальний матеріал. Містить обов'язкові навчальні ресурси: структуровані електронні матеріали, зміст яких відображає логіку навчання за курсом і надає учню теоретичні відомості з модуля у повному обсязі. Навчальні матеріали подаються як ресурс типу «веб-сторінка». Термінологічний словник або глосарій – активний ресурс ЕНК. Усі терміни та поняття заносяться до глосарію; доцільно використовувати мультимедійні презентації лекцій; додаткові електронні навчальні матеріали: електронні конспекти лекцій; аудіо-, відеоматеріали; довідкові та нормативні документи.

II. Практичні роботи. До кожної роботи бажано сформулювати мету та завдання, які забезпечують формування вмінь і навичок, необхідних для засвоєння теми; надати методичні рекомендації з їх виконання, форму подання результатів виконаної роботи, критерії оцінювання кожної роботи. Після перевірки та оцінювання виконаних завдань, учитель має виставити бали до електронного журналу ЕНК.

Види навчальної діяльності в модулях: веб-сторінка з теоретичним матеріалом; гіперпосилання; навчальна презентація з основними відомостями з теми; практичні завдання; навчальні, контрольні тести різних типів; завдання для розвитку мовлення за картинками; складання творів-роздумів, есе; робота з текстами на основі регіональних текстів; перегляд відеофільмів, музичних кліпів; робота з додатковою літературою; створення глосарію та постійне його поповнення; запитання для самоконтролю; індивідуальні завдання.

III. Завдання для самостійної роботи. Значна частина навчальних годин відводиться на самостійне опрацювання.

IV. Модульний контроль. Контролююча складова у дистанційному курсі може містити такі компоненти: тестові завдання для поточного, підсумкового контролю; питання для самоконтролю. Здійснення педагогічного контролю за дистанційним навчанням дозволяє зібрати об'єктивну інформацію про перебіг навчання; внести корективи до інформаційно-змістового наповнення курсів, терміну виконання, обсягу завдань тощо. Для оцінювання знань, умінь і навичок, набутих під час вивчення кожного модуля курсу, використовуються індивідуальні завдання, тести та опитування. Платформа Moodle дозволяє створювати тестові завдання 10 різних типів. В умовах очно-дистанційного навчання вчитель-наставник повинен здійснювати постійний контроль за виконанням завдань, переглядати виконані завдання, якість їх виконання, мотивувати учнів до кращих результатів (Додаток 2).

Встановлено такі педагогічні вимоги до організації контролю за дистанційним навчанням учнів: індивідуальний контроль; систематичність проведення контролю на всіх етапах процесу навчання;

усебічність контролю (теоретичні знання, практичні навички); різні види контролю (поточний, підсумковий, питання для самоконтролю); об'єктивність оцінювання; етика мережевого спілкування.

V. Підсумковий контроль – вихідне тестування. Важливо наголосити й про певні вимоги щодо добору текстів, які будуть використані у навчальних модулях.

Орієнтовні вимоги до навчальних текстів: чіткість, структурованість, конкретика тексту. Мова сторінок тексту повинна бути доступною, зрозумілою, слід уникати багатослів'я, монотонності. Не варто зловживати підкресленнями, виділенням жирним шрифтом слів, речень. Лекційний матеріал у текстовому вигляді з графіками, малюнками та таблицями повинен містити не менше 10 000 знаків (1/4 друкованого аркуша) і з розрахунку на 1 академічну годину.

Рекомендації щодо стилю тексту: використання коротких речень; структурування інформації та дотримання обсягу; вибір основних положень, термінів, пояснень; використання особових займенників; дотримання етики спілкування; формулювання зауважень у формі побажань; пояснення за аналогією; вживання дієслів активної форми.

Ергономічні вимоги. Як відомо, є різні стилі сприйняття інформації: *зорове сприйняття* (бачити зображення, спостерігати, усвідомлювати, оцінювати); *сприйняття на слух* (чути, прислухатись, звук, дисонанс, шум, голос); *рухове сприйняття* (рухатись, зручно, досліджувати, сприймати, перевірити, відчути). Частина учнів краще сприймає за допомогою зору, їй треба бачити зображення, спостерігати, усвідомлювати, оцінювати. Для деяких школярів більш прийнятним є сприйняття матеріалу на слух (звук, голос). Такою є група учнів, яка має рухове сприйняття, тобто таким дітям треба досліджувати, перевіряти, рухатись, відчувати. У зв'язку з цим, бажано використовувати в одному модулі таблиці, схеми, звук, завдання на конструювання, дослідження. Однією з основних є проблема порушення стилю викладу змісту матеріалу на сторінках курсу. Часто вчителі використовують шрифт різного розміру, забагато кольору, малюнків, що відволікає учня від навчання.

У процесі створення електронних текстових документів необхідно дотримуватись певних правил:

- вирівнювання тексту «по ширині»;
- рекомендується використовувати шрифти Arial, Verdana, Tahoma, які краще сприймаються з екрану монітора;
- для виділення фрагментів тексту краще використовувати колір або напівжирний шрифт.

Сприйняття учнями кольорів з екрану монітора теж має свою специфіку. На сторінках дистанційного курсу рекомендується поєднувати в одному зображенні кольори одного спектру (Додаток 3). Найбільше привертають увагу червоний, синій, жовтий, зелений, білий. Не слід використовувати темно-фіолетовий, темно-зелений, яскравий лимонно-жовтий і зелено-жовтий кольори. Різкий контраст кольорів є малоефективним, викликає додаткову напругу користувача та стомлюваність. Найкраще сприймається: білий на чорному, зелений на чорному, жовтий на чорному та синьому. На сторінках курсу можна виділяти кольором заголовки, додатки, терміни. Під час створення мультимедійних презентацій варто дотримуватися принципу композиційного рішення: лаконічність, узагальнення й уніфікація, акцент на основних смислових елементах, автономність, структурованість, послідовність [6, с. 49]. Графічні об'єкти розміщуються переважно на сторінці навчального тексту і повинні займати 50% екрану монітора.

Рекомендації щодо використання ілюстрацій: місце розташування ілюстрації відносно тексту; за потребою пояснення скорочень, умовних позначень; розстановка графічних акцентів; не перенасичування зображеннями; доречність обраних ілюстрацій; бібліотека ілюстрацій. Ефективність дистанційного курсу значною мірою залежить від якості дібраного дидактичного забезпечення, схем, таблиць, малюнків, фотографій, посилань.

З метою постійного спілкування між учителем та учнем, обміну думками бажано налаштувати функцію «Обмін повідомленнями». Учень повинен постійно відчувати підтримку вчителя, його зацікавленість у результатах роботи; відповідально ставитись до поставлених завдань, знаходити час на виконання модуля у спеціально відведений термін навчання. Типові помилки, які допускають розробники курсів при виборі завдань: занадто легкі, або, навпаки, складні завдання; занадто великий обсяг завдань для одного модуля; питання, які можуть мати неоднозначну відповідь. Можливим є проведення самооцінки виконаної роботи. Для багатьох учнів це може бути перший досвід, який зацікавить до навчання в інших дистанційних курсах.

Отже, успішність процесу навчання пропорційна дотриманню основних її принципів: науковість; послідовність і систематичність; доступність; наочність; свідомість і активність; розвиток

самостійності; індивідуалізація навчання. Таким чином, ми проаналізували розроблені дистанційні курси та запропонували орієнтовні вимоги до розробки таких курсів з української мови.

Перспективою подальших досліджень є розробка методики проведення уроків, додаткових занять, факультативів на основі дистанційних курсів.

Література

1. Авторська педагогічна майстерня дистанційного навчання учителів української мови Запорізької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://maisterniadista.ucoz.ru/>.
2. Андреев А.В. Практика электронного обучения с использованием Moodle / Андреев А.В., Андреева С.В, Доценко И.Б. – Таганрог : Изд-во ТТИ ЮФУ, 2008. – 146 с.
3. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : [монографія] / Биков В.Ю. – К. : Атіка, 2008. – 684с.
4. Електронний курс з української мови для учнів 9 класу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zhu.edu.ua/mk_school/course/view.php?id=87.
5. Електронний навчальний курс з української мови для 8 класу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zhu.edu.ua/mk_school/course/view.php?id=46.
6. Мокрогуз О.П. До питання ергономічності мультимедійної презентації як фактору її ефективності / О.П. Мокрогуз // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2012. – № 3. – С. 49.
7. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси України : наказ Міністерства освіти і науки України від 01.10.2012 № 1060 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/1582>.
8. Розвиток загальної середньої та дошкільної освіти у 2013 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/zagalni-vidomosti/>.
9. Сайт дистанційної освіти Запорізької області «Школи сучасних знань» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.zhu.edu.ua/mk_school/.
10. Центр інноваційних технологій та комп'ютерного тестування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cit.edukit.volyn.ua/>.

Додаток 1. Сторінка журналу оцінок

Українська мова 9 клас (Шиліна Г.А.): Перегляд: Звіт - оцінки курсу

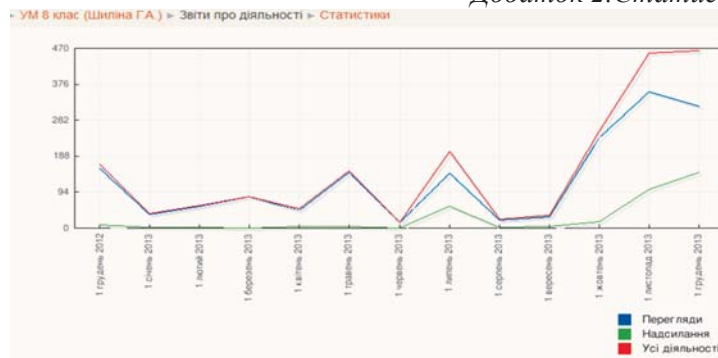
Моя сторінка > Ваші курси > Кабінет освітньої галузі Мови і літератури > Українська мова > Українська мова 9 клас > Управління оцінками > Звіт - оцінки курсу

Звіт - оцінки курсу

Звіт - оцінки курсу - Кузнецова Аліна Ігорівна

Елемент оцінювання	Оцінка	Інтервал	Відсоток	Коментар
Українська мова 9 клас (Шиліна Г.А.)	70.92	0-100	70.92 %	
Підсумкова курсу	7.00	0-12	58.33 %	
Складноспадірне речення	11.00	0-12	91.67 %	
Відрі складноспадірних речень. Практичні вправи	-	0-12	-	
Практичні вправи	11.00	0-12	91.67 %	
Контрольний тест до теми "Складноспадірне речення"	9.00	0-12	75.00 %	
Розділові знаки між частинами безсполучникових складних речень	-	0-12	-	
Підсумковий тест з теми "Пряма мова. Діалог"	11.00	0-12	91.67 %	
Творча робота	11.00	0-12	91.67 %	
Складні речення з різними видами зв'язку	11.00	0-12	91.67 %	
Практичні вправи	-	0-12	-	
Модуль 2. Тема 6. Тренувальний тест	10.00	0-12	83.33 %	
Відрі тестування	11.00	0-12	91.67 %	
Навчальні тести до теми "Пряма мова. Діалог"	11.00	0-12	91.67 %	
Тема 19 Складноспадірне речення	12.00	0-12	100.00 %	
Модуль 3. Тема 14 Тренувальні тести з теми "Складноспадірне речення"	9.67	0-12	80.56 %	
Тема 20 Контрольний тест до теми "Складноспадірне речення"	11.00	0-12	91.67 %	

Додаток 2. Статистика роботи з курсом

Додаток 3. Сприйняття кольорних образів на ахроматичному фоні

Колір символів	Колір фону		
	Чорний	Сірий	Білий
Червоний	Погано	Відмінно	Добре
Синій	Погано	Погано	Добре
Зелений	Відмінно	Погано	Погано
Ціан	Відмінно	Погано	Погано
Малиновий	Відмінно	Погано	Відмінно
Жовтий	Добре	Відмінно	Погано

Стаття рекомендована до друку кандидатом філол. наук, доцентом кафедри філософії та суспільно-гуманітарних дисциплін КЗ «ЗОППО» ЗОР **Корицькою Г.Р.**

Стаття надійшла до редакції 27 червня 2014 року

УДК 378.016:811.161.2

Наталія Юрійчук

(м. Переяслав-Хмельницький, Україна)

**РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)
У ФАХОВОМУ СТАНОВЛЕННІ СТУДЕНТІВ ВНЗ**

Стаття присвячена дослідженню деяких аспектів вивчення та ролі української мови (за професійним спрямуванням) у фаховому становленні студентів вищих навчальних закладів, визначенню основних завдань курсу. Мета даної розвідки полягає у вивченні ефективних форм, методів та засобів, що спрямовані на оволодіння нормами сучасної української мови, піднесення культури професійного мовлення та збагачення словникового запасу студентів термінологічною лексикою. Методичні поради слугуватимуть як студентам, так і викладачам ВНЗ під час організації навчального процесу.

Ключові слова: культура мовлення, фахова термінологія, норма, вища освіта, лексика, знання, вміння, навички, ділові папери.

Статья посвящена исследованию некоторых аспектов изучения и роли украинского языка (за профессиональным направлением) в профессиональном становлении студентов высших учебных заведений, определению главных заданий курса. Цель этой статьи заключается в изучении эффективных форм, методов и средств, которые направлены на овладение нормами современного украинского языка, повышение культуры профессиональной речи и обогащение словарного запаса студентов терминологической лексикой. Методические советы послужат как студентам, так и преподавателям высших учебных заведений во время организации учебного процесса.

Ключевые слова: культура речи, профессиональная терминология, норма, высшее образование, лексика, знания, умения, навыки, деловые бумаги.

The article investigates some aspects of the study and the role of the Ukrainian language (for professional purposes) in the professional formation of students in higher education, the definition of the main objectives of the course. The purpose of this research is the study of effective forms, methods and means of learning problems as a result of regulations aimed at mastering the modern Ukrainian language, culture exaltation of professional speech and vocabulary enrichment by the students in terminology. Teaching tips will serve both students and university teachers during the educational process.

Key words: speech culture, professional terminology, rate, higher education, language, knowledge, skills, business papers.

Рівень і якість вищої освіти визначається виробленою системою критеріїв, серед яких мова – один із головних чинників підготовки висококваліфікованих спеціалістів, виховання свідомих громадян України. Освіта чи не найголовніша підвалина державності України, і розбудова незалежної держави спонукає до переосмислення фундаментальних складових національної системи освіти. Оновлення